

Świadomy Podatnik

Jesteś odpowiedzialny wyłącznie za zapłatę podatku
we właściwej wysokości obliczonej zgodnie z prawem
– ani więcej, ani mniej.

(Deklaracja Praw Podatnika; Punkt V; Departament Skarbu USA)

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Lewiatan

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Program:

Omówienie pojęcia „ryzyka podatkowego”

- ❑ brak definicji ustawowej ryzyka podatkowego
- ❑ ryzyko podatkowe jako odmiana ryzyka finansowego
- ❑ zarys modelu ryzyka podatkowego dla przedsiębiorców
- ❑ źródła ryzyka podatkowego

Metody i narzędzia zarządzania ryzykiem podatkowym

- ❑ pojęcie i istota zarządzania ryzykiem podatkowym
- ❑ obszary zarządzania ryzykiem podatkowym
- ❑ procedury wewnętrzne jako jedna z metod i narzędzi zarządzania ryzykiem podatkowym
- ❑ system zarządzania ryzykiem podatkowym oraz inne metody i narzędzia dostępne dla przedsiębiorców a związane z zarządzaniem ryzykiem podatkowym

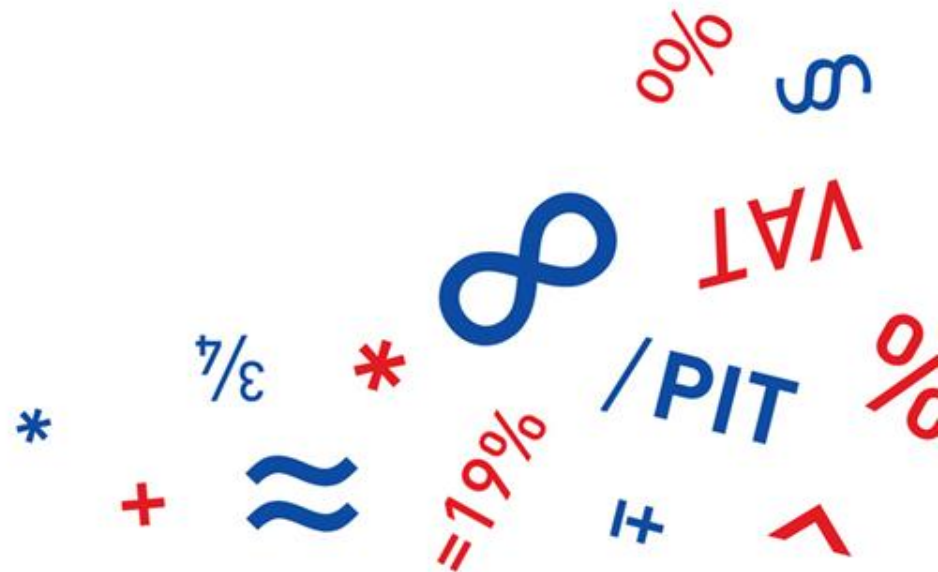
Program:

Przykłady szacowania, identyfikacji i minimalizacji ryzyka podatkowego

- ❑ umowa najmu oraz stawki podatkowe stosowane do dostaw wody i odprowadzania ścieków – 23 % czy 8%?;
- ❑ korzystanie z samochodów służbowych dla celów prywatnych przez pracowników jako przykład występowania ryzyka podatkowego, sposoby szacowania ryzyka podatkowego oraz sposoby minimalizacji: wystawianie faktury VAT lub ustalanie przychodu podatkowego pracownika;
- ❑ inne przykłady występujące na gruncie ustaw podatkowych, w tym podmioty powiązane.

PRZYKŁADY WYSTĘPOWANIA RYZYZKA PODATKOWEGO

PRZYKŁAD RYZYKA PODATKOWEGO I ZARZĄDZANIA TYM RYZYKIEM

RYZYKO PODATKOWE:

KORZYSTANIE PRZEZ PRACOWNIKÓW Z SAMOCHODÓW SŁUŻBOWYCH W CELACH PRYWATNYCH

UREGULOWANIA USTAWOWE:

Korzystanie przez pracownika z samochodów służbowych powinno wynikać z Regulaminów wewnętrznych i zawsze **być za odpłatnością ze strony pracownika.**

Kwota wynagrodzenia powinna **stanović wartość rynkową** stosowaną przez podmioty niezależne.

W przeciwnym razie po stronie pracownika wystąpi **przychód z tytułu nieodpłatnego świadczenia.**

Wartość nieodpłatnego świadczenia: cena rynkowa z tytułu wynajmu samochodów tej samej marki na tych samych warunkach.

PRZYKŁAD RYZYKA PODATKOWEGO I ZARZĄDZANIA TYM RYZYKIEM

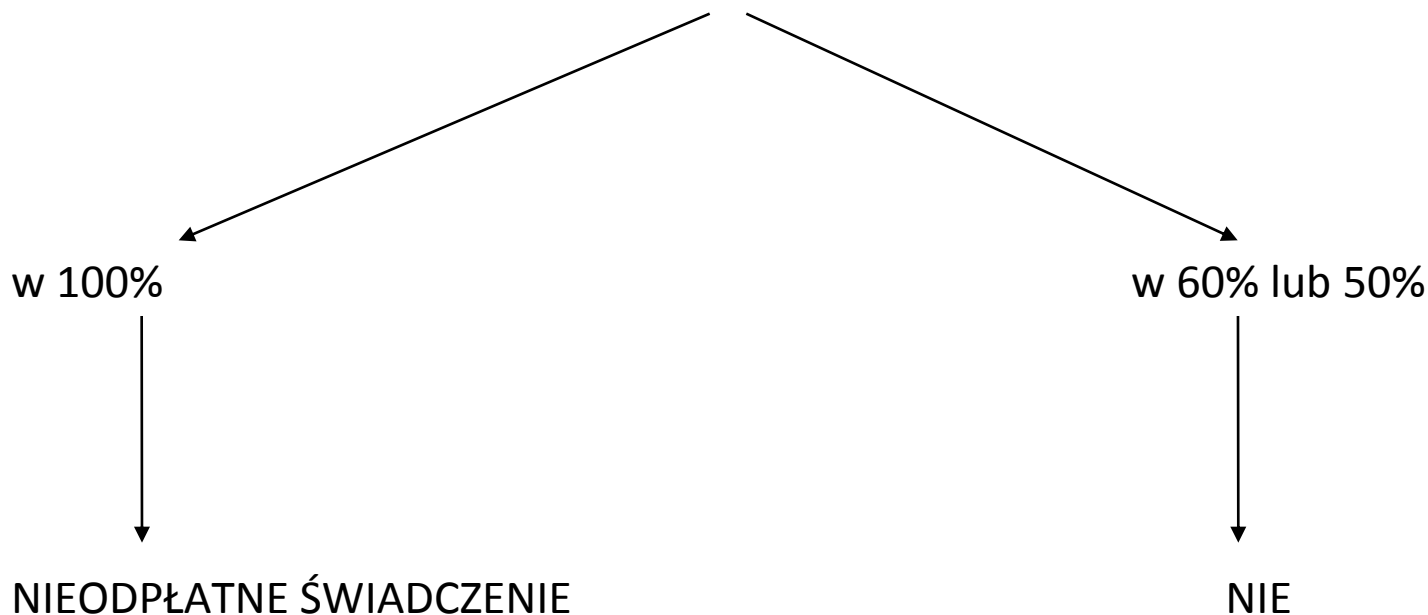
ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PODATKOWYM – OBOWIĄZEK OKREŚLENIA:

- Przychód ze stosunku pracy (*art. 12 ust. 1 uPIT*);
- Obowiązek pobrania przez zakład pracy zaliczki na podatek dochodowy (*art. 32 uPIT*);
- Obowiązek naliczenia składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne (*art. 18 ust. 1 i art. 20 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych*);
- Określony przychód pracownika nie stanowi KUP (jeżeli nie zaliczony do przychodów podatkowych) – nie spełnia definicji zawartej w art. 15 ust. 1 uCIT (*tak też np. Izba Skarbowa w Krakowie z dnia 18.04.2006 r., nr PD-1/42180-6/06*), a koszty napraw należy zaliczać w KUP wg proporcji czasu korzystania przez pracownika i na potrzeby podatnika.

PRZYKŁAD RYZYKA PODATKOWEGO I ZARZĄDZANIA TYM RYZYKIEM

ZARZĄDZANIE RYZYKIEM PODATKOWYM – OBOWIĄZEK OKREŚLENIA:

ZMIANA 15 KWIETNIA 2011 R. O ZMIANIE USTAWY O RACHUNKOWOŚCI I ZMIANIE INNYCH USTAW ODLICZENIE

ZMIANA STANOWISKA ORGANÓW PODATKOWYCH: 2010 r.:

IPPP3-443-231/10-2/JF z dnia 1 czerwca 2010 r. Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie stwierdził:

„Odnosząc powyższe do opisanego stanu faktycznego, należy podnieść, iż zgodnie z zawartymi umowami, najemcy zobowiązani są do uiszczania na rzecz Spółki czynszu najmu - który jest ciężącym na nich zobowiązaniem do świadczenia wzajemnego, oraz do pokrywania kosztów innych usług, w tym kosztów związanych ze świadczeniem na ich rzecz usług dostarczania wody i odprowadzania ścieków, jednakże **te inne usługi nie mieszczą się w przedmiocie umowy najmu**, w związku z czym wyprowadzić należy wniosek, iż usługi nie stanowią elementu kompleksowej umowy najmu, co wiąże się w rezultacie z konsekwencją, iż **powinny być one opodatkowane zgodnie ze stawką VAT właściwą przedmiotowo dla nich a nie przy zastosowaniu stawki VAT 22% obowiązującej dla umowy najmu.**”

Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Gdańsku z dnia 10 listopada 1999 r. (I SA/Gd 1329/97),

„Dopuszczalne refakturowanie kosztów usług świadczonych przez podmioty trzecie finalnie na rzecz skarżącej (najemcy) także w sensie ekonomicznym jest różne od refundowania ponoszonych przez właściciela danin. (...) natomiast świadczenia za energię elektryczną i ciepłą związane są z korzyściami, które uzyskuje ich odbiorca. W niniejszym przypadku jedynymi faktycznymi odbiorcami energii oraz podmiotami czerpiącymi z niej korzyści byli najemcy, **stąd dopuszczalne było refakturowanie należności za nią wg stawek podatku od towarów i usług stosowanych przez "dostawców" energii w fakturach wystawionych na skarżącą.**”

ZMIANA STANOWISKA ORGANÓW PODATKOWYCH: 2010 r.:

IPPP1-443-78/11-4/MP z dnia 21 marca 2011 r., Dyrektor Izby Skarbowej w Warszawie stwierdził:

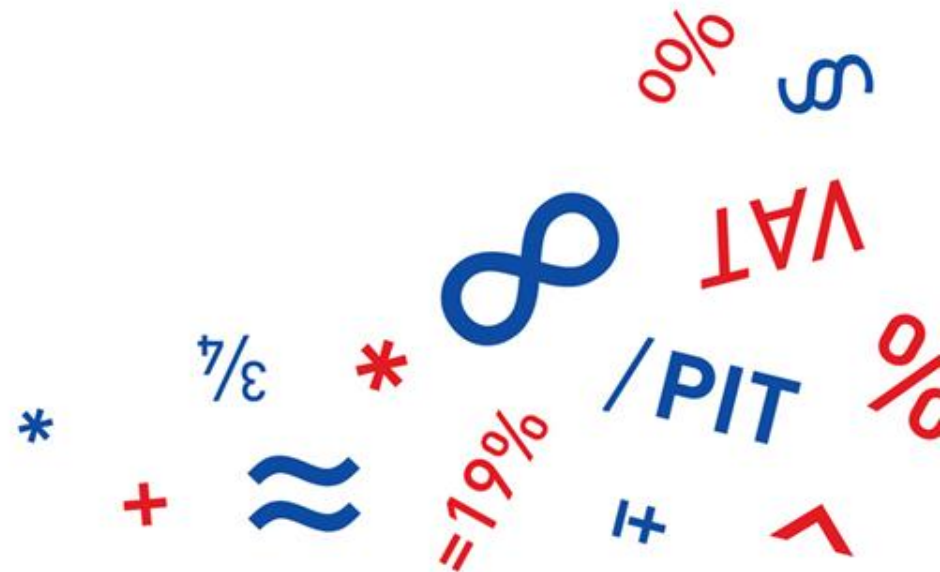
„Świadczenie z tytułu dostawy energii, wody i odprowadzania ścieków **nie stanowi odrębnej usługi**, ale jest elementem pewnej całości, stanowiącej jedno świadczenie - usługę najmu, do której zastosować należy jednolitą stawkę podatku, właściwą dla usługi zasadniczej (tj. usługi najmu). W przypadku najmu lokali użytkowych, zastosowanie znajdzie podstawowa stawka podatku o której mowa w art. 41 ust. 1 ustawy w wysokości 23%.”

Podobnie IS z Poznania, znak ILPP2/443-109/11-4/AD

Efekt uchwały 7 sędziów NSA w sprawie ubezpieczenia przedmiotu leasingu, sygn. akt I FPS 3/10:

Firmy leasingowe nie mają prawa faktuować ubezpieczenia leasingu ze stawką „zw” bo jest to element usługi kompleksowej: leasingu.

POJĘCIE RYZYKA PODATKOWEGO

POJĘCIE RYZYKA PODATKOWEGO

DEFINICJA I CECHY:

- brak definicji ustawowej
- obiektywnie rozumiana niepewność
- jest związane z określonym czasem: bieżące decyzje powodują określone skutki w przyszłości, np. wybór opodatkowania podatkiem liniowym powoduje konieczność opodatkowania całości działalności stawką 19%
- powoduje szkodę majątkową – generuje koszty w przypadku gdy w wyniku decyzji postępowanie podatnika okazuje się błędne

OBSZARY WYSTĘPOWANIA RYZYKA PODATKOWEGO

OBSZARY WYSTĘPOWANIA RYZYKA PODATKOWEGO:

1. Podatki dochodowe:

- od osób prawnych, np. rozliczenie straty podatkowej od razu a nie w wysokości 50%;
- od osób fizycznych, np. stosowanie 50% kosztów do stosunku pracy.

2. Podatki obrotowe:

- od towarów i usług, np. stosowanie stawki 0% w przypadku WDT w sytuacji sprzedaży krajowej;
- akcyza.

3. Podatki majątkowe:

- od nieruchomości;
- podatek od czynności cywilnoprawnych.

PODZIAŁ RYZYKA PODATKOWEGO

RODZAJE RYZYKA PODATKOWEGO:

1. FORMALNE RYZYKO PODATKOWE:

- **związane z trybem poboru podatku – także podatnika jako płatnika ze stosunku pracy;**
- dotyczy kwestii powstania zobowiązania podatkowego oraz jego weryfikacji w drodze postępowania podatkowego;
- generuje koszty obejmujące:
  - +błędne określenie kwoty podatku;
  - +weryfikację decyzji podatkowej;
  - +zapłatę zaległości podatkowej;
  - +zwrot nadpłaty;

PODZIAŁ RYZYKA PODATKOWEGO

RODZAJE RYZYKA PODATKOWEGO:

1. MATERIALNE RYZYKO PODATKOWE:

- **związane z konstrukcją podatku;**
- dotyczy przepisów prawa materialnego;

Np. stosowanie zwolnienia z opodatkowania darowizn bez zgłoszenia faktu darowizny do US (naruszenie przepisu prawa materialnego)

Materialne i formalne ryzyko podatkowe wzajemnie się uzupełniają na zasadzie:

- obowiązek rozpoznania zobowiązania podatkowego (ryzyko materialne);
- ma wpływ na wyliczenie, zapłatę i weryfikację kwoty podatku (ryzyko formalne).

PODZIAŁ RYZYKA PODATKOWEGO

RODZAJE RYZYKA PODATKOWEGO – ze względu na skutki postępowania i konsekwencji:

1. **RYZYO FINANSOWE** – sankcje wynikające z przepisów podatkowych, np. 75% stawka podatku dla dochodów z nieujawnionych źródeł przychodów
2. **RYZYO ODPOWIEDZIALNOŚCI KARNEJ „SPRAWCY”** - sankcje wynikające z ustawy – Kodeks karny skarbowy
3. **RYZYO NARUSZENIA WYMOGÓW SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ** – sankcje wynikające z ustawy o rachunkowości

PODZIAŁ RYZYKA PODATKOWEGO

RODZAJE RYZYKA PODATKOWEGO:

1. ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA POWSTANIA RYZYKA PODATKOWEGO:

- niestabilne prawo podatkowe,

np. częste zmiany Ustawy o VAT w 2011 r. (01.01, 01.04 i 01.07)

- zmieniające się interpretacje prawa podatkowego;

- fiskalizm organów podatkowych,

np. plan kontroli i bardzo rygorystyczne podejście do przepisów podatkowych

np. problem obejścia prawa na gruncie art 199 ordynacji podatkowej (zakup za 1,00 zł. jako „ukryta” darowizna)

- zmiany w otoczeniu prawnym;

- zmienne uwarunkowania rynkowe.

PRZYKŁAD ZEWNĘTRZNEGO RYZYKA PODATKOWEGO

POJĘCIE ZŁOMU na gruncie interpretacji podatkowych i zmian Ustawy o VAT:

01.04.2011 R.

- brak definicji;
- akumulatory - nie

02.05.2011 R.

- brak definicji; INTERPRETACJA OGÓLNA
- akumulatory tak

01.07.2011 R.

- definicja ustawowa
- akumulatory tak

PODZIAŁ RYZYKA PODATKOWEGO

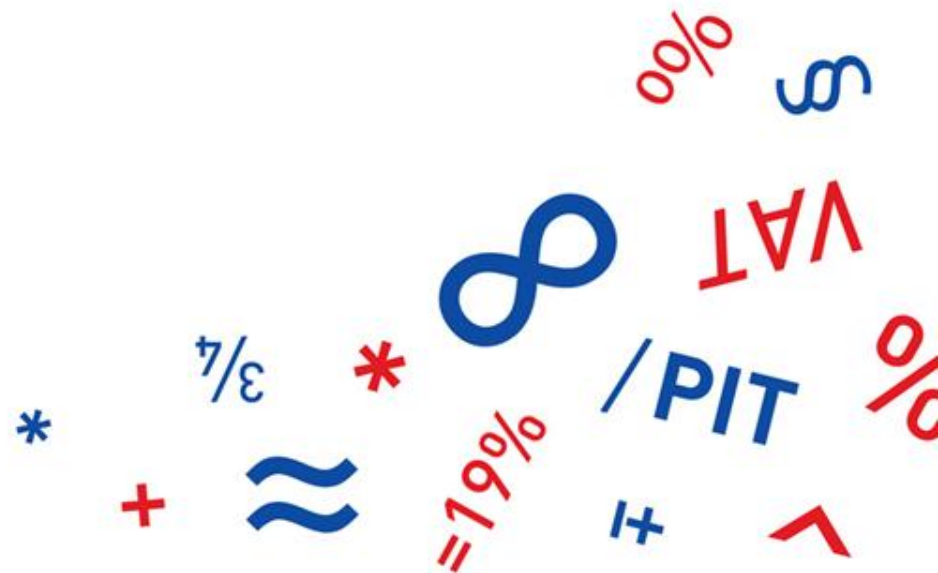
RODZAJE RYZYKA PODATKOWEGO:

1. WEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA POWSTANIA RYZYKA PODATKOWEGO:

- niewystarczająca wiedza pracowników;
- niewłaściwy podział obowiązków i zadań;
- brak jasnych i skutecznych wewnętrznych procedur podatkowych;
- brak wymiany informacji między działami merytorycznymi i finansowymi;
- braki w dokumentacji transakcji;
- błędy w systemach informatycznych;
- brak zaangażowania działu podatkowego w przygotowanie transakcji.

**ISTNIEJE MOŻLIWOŚĆ MINIMALIZACJI RYZYKA PODATKOWEGO
W RAMACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM**

METODY I NARZĘDZIA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM

POJĘCIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM

POJĘCIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM:

- brak ustawowego pojęcia;
- jest to podejmowanie szeregu działań w celu zminimalizowania, ograniczenia lub zminimalizowania ryzyka podatkowego;
- celem jest ograniczenie ryzyka podatkowego oraz zabezpieczenie się przed jego skutkami w poszczególnych aspektach funkcjonowania prawa podatkowego;

POJĘCIE ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM

CZYNNOŚCI WYKONYWANE W RAMACH ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM:

- rozpoznanie ryzyka podatkowego, np. istnienie podmiotów powiązanych i transakcji przekraczających określone wartości;
- ocena ryzyka podatkowego, np. warunki zawierania transakcji i ich ilość;
- sterowanie (minimalizowanie ryzyka podatkowego) np. przygotowanie stosownej dokumentacji podatkowej cen transakcyjnych zgodnie z przepisami podatkowymi;
- kontrola podjętych działań, np. przechowywanie dokumentacji podatkowych, kontrola kolejnych lat podatkowych, sporządzanie dokumentacji i dowodów „rynkowości transakcji”.

ISTOTA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM

ISTOTA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM:

- wyznaczenie osób odpowiedzialnych za realizację polityki podatkowej W TYM DORADCÓW PODATKOWYCH;
  - ustalenie celów polityki podatkowej;
  - określenie priorytetów podatnika;
  - określenie źródeł ryzyka podatkowego;
- określenie potencjalnej optymalizacji w ramach zarządzania ryzykiem podatkowym;
  - zdefiniowanie sposobów minimalizowania ryzyka podatkowego.

ELEMENTY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM

ELEMENTY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM:

1. CZYNNIK LUDZKI:

- dobór odpowiedzialnych pracowników;
- precyzyjne określenie zakresu obowiązków i zadań, a w konsekwencji odpowiedzialności tych osób;
- świadome kierowanie procesem zdobywania i utrwalania wiedzy przez pracowników;
- korzystanie ze specjalistów zewnętrznych, w tym doradców podatkowych reprezentujących podatników przed organami podatkowymi i sądami.

ELEMENTY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM

ELEMENTY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM:

2. CZYNNIK FORMALNY – tj. stworzenie procedur wewnętrznych:

- komunikacja pomiędzy pionem finansowym i pozostałymi działami;
- kontrola podejmowanych decyzji podatkowych;
- zapewnienie spójności obiegu informacji w firmie z funkcjonalnością systemów informatycznych

KOMPLETNOŚĆ

KOMUNIKACJA

AKTUALIZACJA

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

KORZYŚCI Z FUNKCJONOWANIA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM

KORZYŚCI Z FUNKCJONOWANIA SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM:

- zapewnienie zgodności z prawem podatkowym i innymi przepisami prawa;
- zmniejszenie ryzyka błędu w zakresie sprawozdawczości podatkowej (deklaracje, zeznania);
- zachowanie równowagi pomiędzy technicznymi oraz operacyjnymi aspektami dotyczącymi zagadnień podatkowych;
- wykrycie nowych możliwości obniżenia obciążeń podatkowych;
- zapewnienie efektywniejszej kontroli z punktu widzenia zarządu oraz udziałowców/akcjonariuszy.

KORZYŚCI Z FUNKCJONOWANIA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM

KORZYŚCI Z FUNKCJONOWANIA SYSTEMU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM PODATKOWYM:

- zachowanie najwyższych standardów;
- kształtowanie przewagi konkurencyjnej i wzrost wartości przedsiębiorstwa;
- eliminacja lub ograniczenie obszarów ryzyka podatkowego;
- zabezpieczenie pozycji podatkowej przedsiębiorstwa;
- ograniczenie odpowiedzialności karnej – skarbowej osób zajmujących się sprawami gospodarczymi przedsiębiorstwa.

WYNIKI BADAŃ W ZAKRESIE RYZYKA PODATKOWEGO I ZARZĄDZANIA

WYNIKI BADAŃ W ZAKRESIE RYZYKA PODATKOWEGO I ZARZĄDZANIA TYM RYZYKIEM:

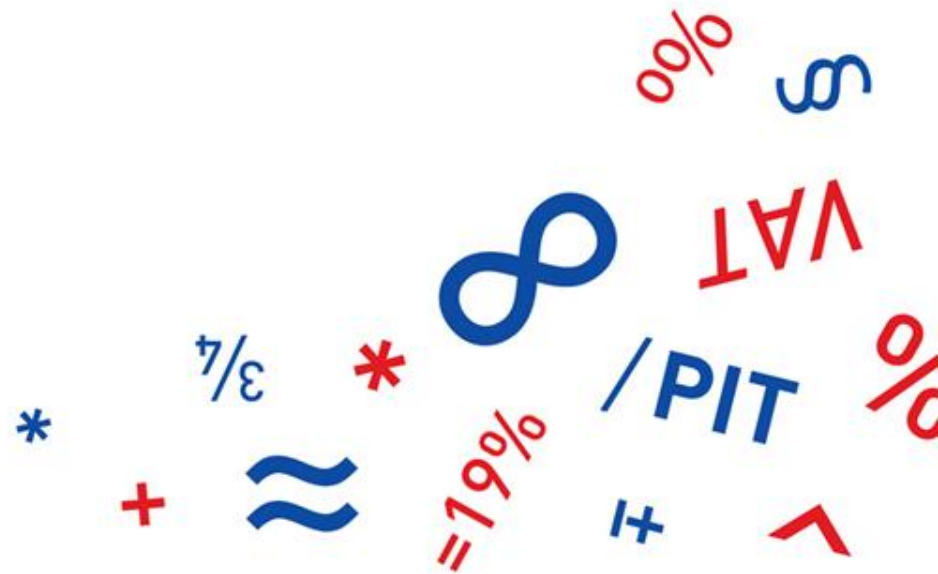
- poziom ryzyka podatkowego jest wyższy niż w innych krajach i nadal wzrasta – przykłady zmian przepisów i stanowiska MF podane wcześniej;
- zarządzanie ryzykiem podatkowym jest coraz istotniejszym elementem polityki finansowej podmiotu;
- w podmiotach występuje częste oparcie zarządzania ryzykiem podatkowym a „czynnika ludzkim” ale z pomijaniem roli pracowników spoza działów – przykład zawierania umów bez uwzględniania aspektów podatkowych, np. termin płatności a otrzymanie faktury – zawarcie umowy ma wpływ na wystawienie faktury i obowiązek podatkowy;

WYNIKI BADAŃ W ZAKRESIE RYZYKA PODATKOWEGO I ZARZĄDZANIA

WYNIKI BADAŃ W ZAKRESIE RYZYKA PODATKOWEGO I ZARZĄDZANIA TYM RYZYKIEM:

- brak spisanych procedur podatkowych;
- niska ocena systemów informatycznych w zarządzaniu ryzykiem podatkowym – błąd, bo wzrasta rola tych systemów, np. e-kontrolę;
- zbyt dużo czasu poświęca się na rutynowe czynności związane z rozliczeniami podatkowymi, a zbyt mało na zarządzanie ryzykiem podatkowym.

PLAN KONTROLI PODATKOWYCH NA 2011 ROK

OBSZARY WYSTĘPOWANIA RYZYKA PODATKOWEGO

PLAN KONTROLI PODATKOWYCH NA ROK 2011:

1. Rzetelność deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowość obliczania i wpłacania podatków, ze szczególnym uwzględnieniem:

- podatku akcyzowego (szczególnie w obrocie paliwami płynnymi),
- podatku VAT w obrocie wewnątrzspółnotowym, np. WDT i stawka 0% a sprzedaż krajowa,
- oszustw w podatku VAT w obrocie krajowym, np. kontrole krzyżowe (podatek należny a podatek naliczony);

OBSZARY WYSTĘPOWANIA RYZYKA PODATKOWEGO

PLAN KONTROLI PODATKOWYCH NA ROK 2011:

1. Rzetelność deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowość obliczania i wpłacania podatków, ze szczególnym uwzględnieniem:

- ujawniania i kontroli niezgłoszonej do opodatkowania działalności gospodarczej, np. osoba bezrobotna a uzyskiwanie dochodów;
- opodatkowania podatkiem dochodowym przychodów z nieujawnionych źródeł, np. tzw. „szara strefa”, nieodpłatne świadczenia;
- uzyskiwania przychodów z działalności gospodarczej prowadzonej z wykorzystaniem Internetu, np. sprzedaż za pomocą Allegro.

OBSZARY WYSTĘPOWANIA RYZYKA PODATKOWEGO

PLAN KONTROLI PODATKOWYCH NA ROK 2011:

2. Prawidłowość wykorzystania środków publicznych oraz gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa;
3. Prowadzenie postępowań kontrolnych z wykorzystaniem technik informatycznych (e-kontrola);
4. Współdziałanie z innymi organami w zakresie wykrywania i zwalczania nieprawidłowości należących do zakresu kontroli skarbowej;
5. Współpraca z instytucjami UE oraz państwami trzecimi, np. opodatkowanie nierezydentów.